

CLARIN

Common Language Resources and Technology Infrastructure

Identitāšu federācijas loma CLARIN un situācija Latvijā

Jānis Džeriņš

LU Matemātikas un informātikas institūts

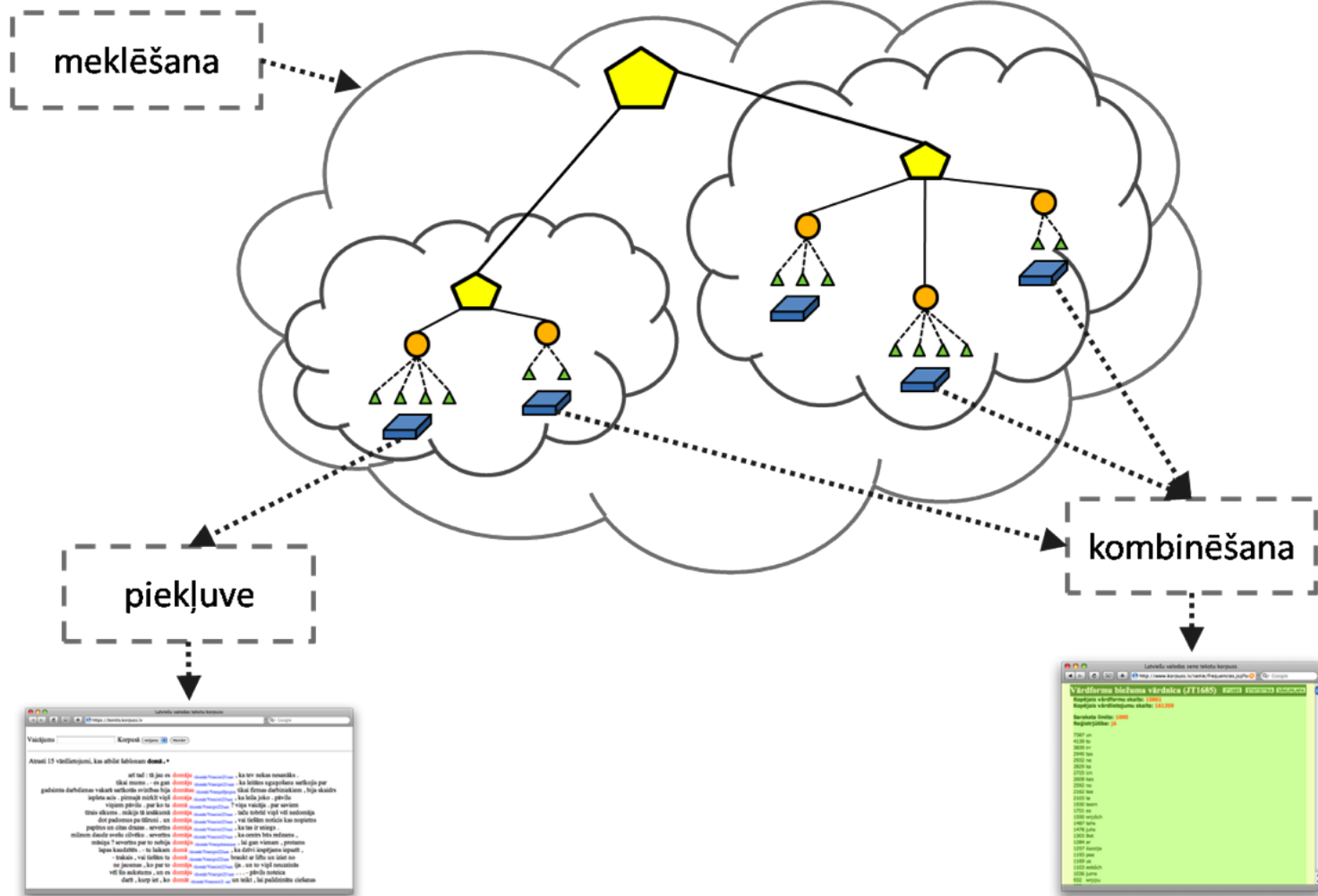
CLARIN seminārs

Rīga

26. 02. 2010.

- Kas ir identitāšu federācija (IDF)
- Identitāšu federācijas loma CLARIN projektā
- Situācija Latvijā

Lietošanas scenārijs

- Ne visi resursi ir publiski pieejami
 - Maksas pakalpojumi
 - Juridiskās saistības (autortiesības, lietošanas noteikumi u. c.)
- Nepieciešama pieejas ierobežošana (autorizācija)
- Autorizācijai nepieciešama autentifikācija – lietotāja identitātes noteikšana

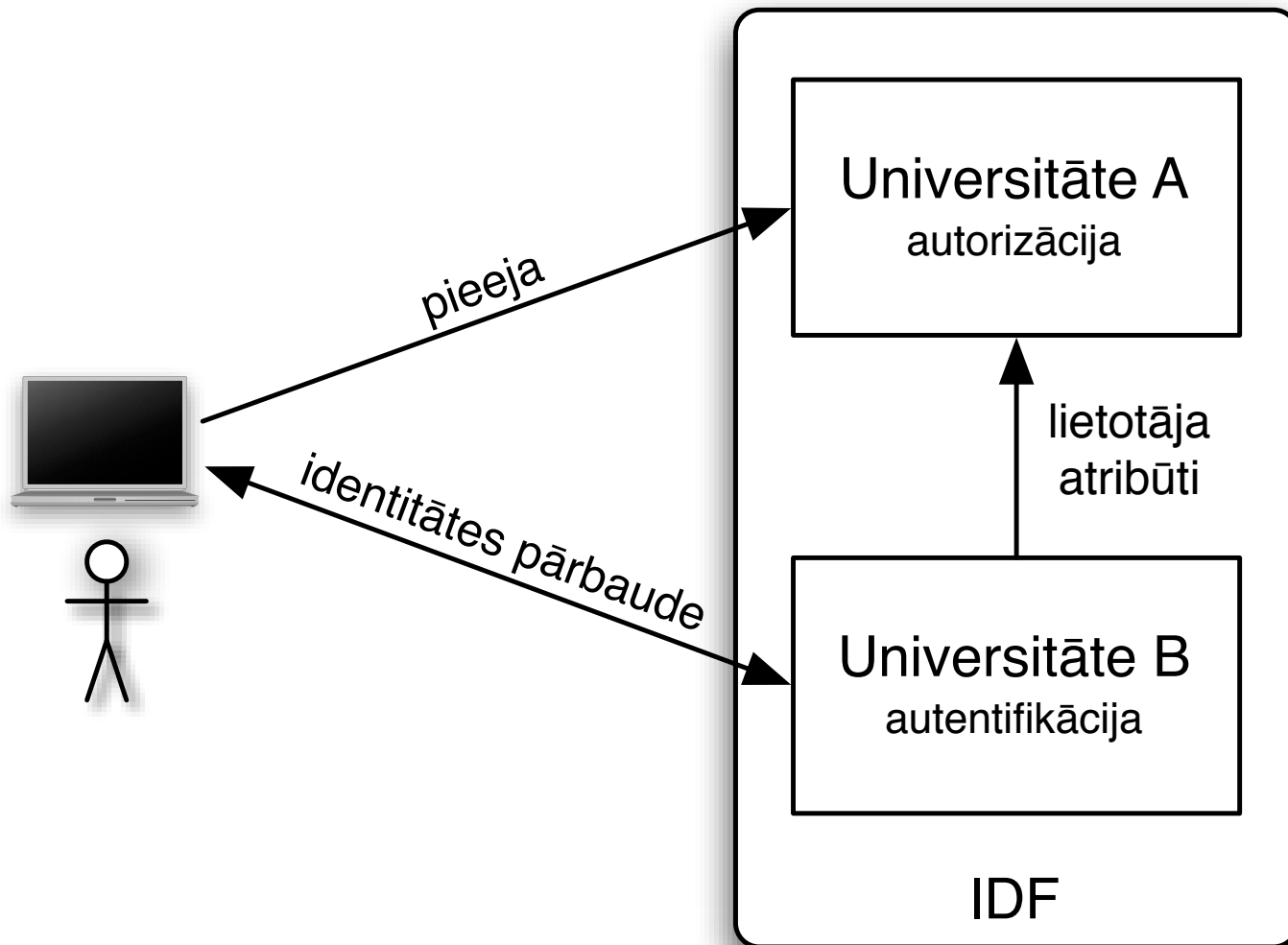
- Resursi ir gan dati, gan rīki
- Par resursiem un pieeju tiem atbild *pakalpojumu sniedzēji*
- Pieeja visiem resursiem notiek tīmekļa vidē
- Plusi
 - Dati nav jāpārvieto
 - Dati ir drošībā
 - Tīmeklī esošie rīki nav jālejuplādē un jāpielāgo
- Mīnusi
 - Darbība notiek tiešsaistē
 - Ierobežotas eksperimentēšanas iespējas
 - Rīki, kas nedarbojas tīmekļa vidē, ir jāpielāgo/jāpārtaisa

Vienota pieslēgšanās (1)

- Vienota pieslēgšanās (*single sign-on*)
 - Nepieciešams tikai viens lietotāja vārds un parole
 - Par lietotāja “autentiskumu” atbild organizācija, kas izsniegusi lietotājam lietotāja vārdu un paroli
- Pieslēgties var visiem pakalpojumu sniedzējiem, kas atzīst lietotāja organizāciju

Vienota pieslēgšanās (2)

Vienotas pieslēgšanās piemērs (1)

IDEJU FORUMA

BIBLIOTĒKA ^{BETA}

lasīšanas laiks

Teksti Video Audio Attēli Izlases Kā lietot LV RU

Meklēsim? [Izvērstā meklēšana](#)

Autorizācija [Ienākt](#) [Reģistrācija](#)
 E-PASTA ADRESE: PAROLE: [Aizmirsi paroli?](#)
 ATCERĪETIES MANI [Draugiem.pase](#)

Ideju Foruma bibliotēka

Mēs atklājam jaunu, daudzpusīgu un modernu izglītošanās ēru latviešu valodā.
 Tā jau ir sākusies. Ideju Foruma bibliotēka ir atvērta.

TEKSTI	VIDEO	AUDIO	ATTĒLI
6360	414	1716	1056

[> Reģistrācija](#)

Vienotas pieslēgšanās piemērs (2)

The screenshot shows the website interface for IDEJU FORUMA BIBLIOTĒKA BETA. At the top right, there is a black banner with the text "lasīšanas laiks". Below the banner is a navigation bar with tabs for "Teksti", "Video", "Audio", "Attēli", "Izlases", and "Kā lietot", along with language options "LV" and "RU". A search bar is present with the placeholder "Meklēsim?" and a search button. Below the search bar is the "Autorizācija" section with input fields for "E-PASTA ADRESE:" and "PAROLE:", and a "Ienākt" button. A red arrow points from the "Ienākt" button to a dropdown menu that lists various authentication methods. The dropdown menu includes options like "Latvijas Krājbanka (Bezmaksas autentifikācija)", "SEB banka (Bezmaksas autentifikācija)", "Swedbank (Bezmaksas autentifikācija)", "ORTUS", "Nordea (Bezmaksas autentifikācija)", "Mobilais ID (Ls 0,10 par īsziņu, maksa tiek pieskaitīta tavam ikmēnēša rēķinam. Jābūt pieslēgtam Mobilais ID pakalpojumam. Vairāk informācijas šeit.)", "LUIS", and "Tikai registrācija (Lietotājiem, kuri nav autentificējušies, bibliotēkas saturs pieejams daļēji)". The "Tikai registrācija" option is selected with a blue radio button. On the left side of the page, there is a sidebar with the text "Ideju Foruma bibliotēka" and "Mēs atklājam jaun izglītošanās ēru la Tā jau ir sākusies." Below this, there are two icons: a book icon labeled "TEKSTI 6360" and a video icon labeled "VIDEO 414".

IDEJU FORUMA BIBLIOTĒKA BETA

lasīšanas laiks

Teksti Video Audio Attēli Izlases Kā lietot LV RU

Meklēsim? [Izvērstā meklēšana](#)

Autorizācija

[Reģistrācija](#)
E-PASTA ADRESE: PAROLE: [Aizmirsi paroli?](#)

ATCERĪTIES MANI

Ideju Foruma bibliotēka

Mēs atklājam jaun izglītošanās ēru la Tā jau ir sākusies.

Latvijas Krājbanka (Bezmaksas autentifikācija)

SEB banka (Bezmaksas autentifikācija)

Swedbank (Bezmaksas autentifikācija)

ORTUS

Nordea (Bezmaksas autentifikācija)

Mobilais ID (Ls 0,10 par īsziņu, maksa tiek pieskaitīta tavam ikmēnēša rēķinam. Jābūt pieslēgtam Mobilais ID pakalpojumam. Vairāk informācijas [šeit.](#))

LUIS

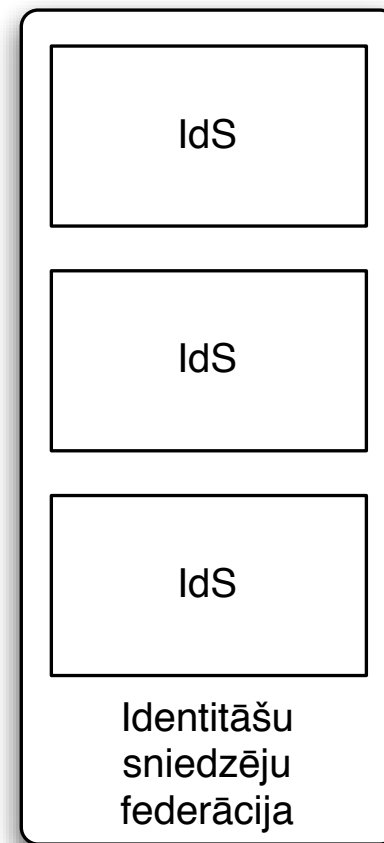
Tikai registrācija (Lietotājiem, kuri nav autentificējušies, bibliotēkas saturs pieejams daļēji)

TEKSTI 6360 VIDEO 414

- Mērķis: panākt lai lietotāji no visām projektā iesaistītajām organizācijām varētu piekļūt visiem piedāvātajiem resursiem
- Iesaistītas daudzas organizācijas (pašreiz 172; 33 valstīs)
- Katram lietotājam individuāli sadarboties ar katru organizāciju nav reāli
 - Identitātes pārbaudei lietotājam fiziski jādodas pie pakalpojuma sniedzēja
 - Būtu jāparaksta vairāk dokumentu nekā patiesībā nepieciešams, jo indivīds nepieder pie attiecīgās organizācijas

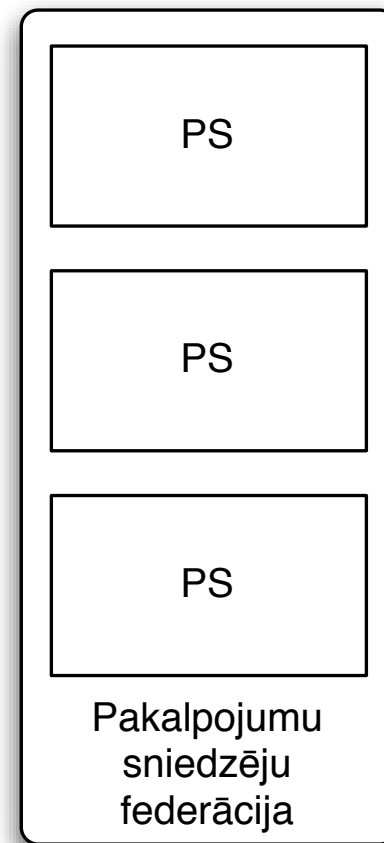
Federācijas (1)

- Individuāli lietotāji (bez *organizācijas*) netiek apskatīti
- Lietotāji slēdz līgumus/vienošanās ar savu organizāciju
- Organizācija šajā brīdī kļūst par *identitāšu sniedzēju*
- Organizācija slēdz līgumu ar **nacionālo identitāšu federāciju**
- CLARIN projekts sadarbojas ar **nacionālo identitāšu federāciju**

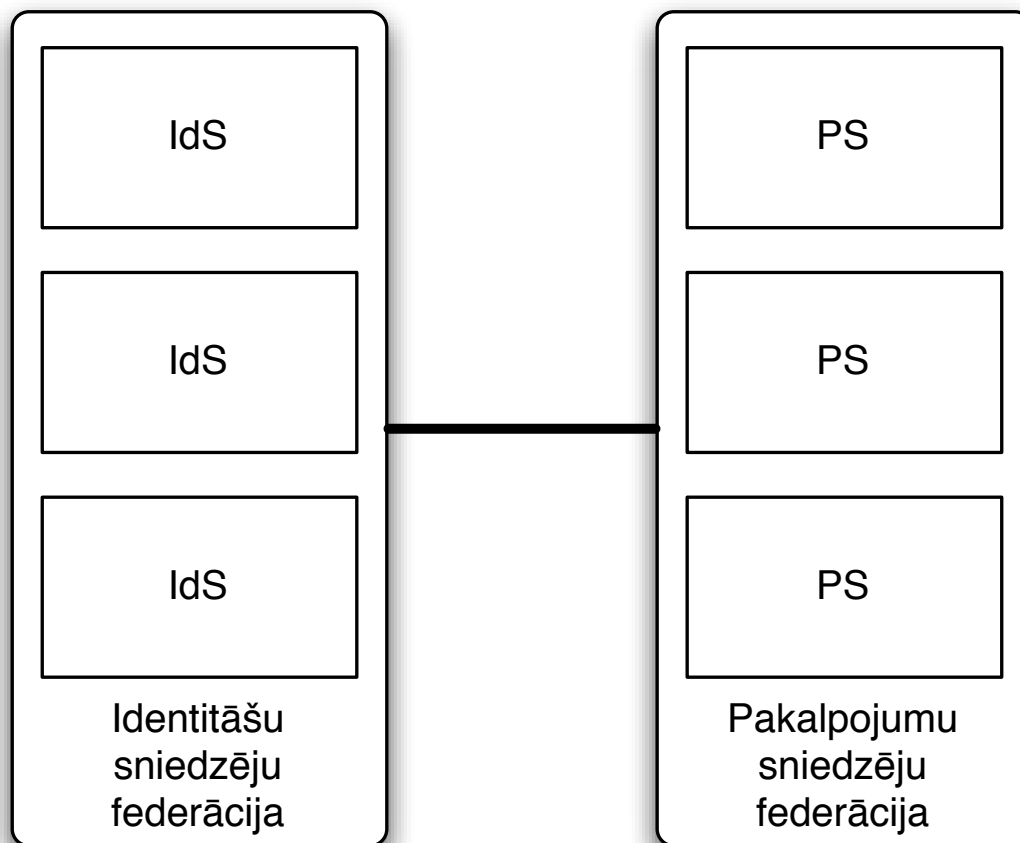
Federācijas (2)

- Pakalpojumu sniedzēji tiek apvienoti pakalpojumu sniedzēju federācijā (PSF)
- Viens pakalpojumu sniedzējs darbojas visu pakalpojumu sniedzēju vārdā
 - Paraksta dokumentus ar **nacionālajām** identitāšu federācijām

Federācijas (3)

- Kad dokumenti parakstīti, lietotāji var sākt piekļūt resursiem
- Testa fāzē pašreiz ir 3 IDF, 5 PSF

- Latvijā nav **nacionālās** identitāšu federācijas
 - Šādas federācijas izveide ir viens no akadēmiskā tīkla uzdevumiem
 - Tā ir tapšanas stadijā
- CLARIN projekts ir pirmais Latvijā, kura īstenošanai identitāšu sniedzēju federācija ir **nepieciešama**
 - Citās valstīs šādas federācijas jau ir un tiek lietotas
- Šobrīd komersanti izlīdzas kā var
 - Bankas, šķiet, ir pretimnākošas pat nekomerciāliem lietojumiem

- Federāciju veidošanai tiek lietotas uz standartiem balstītas sistēmas (tādas ir vairākas)
- Lai pievienotos federācijai, organizācijas lietotāju pārvaldības sistēma ir jāintegrē ar kādu no šīm sistēmām
- Daudzas Latvijas augstskolas lieto LUIS sistēmu
 - Ja LU pievienojas federācijai, nav sarežģīti tai pievienot arī visas šīs augstskolas
- Pārējām organizācijām integrēšana jāveic pašām
 - Iespējama speciālistu palīdzība
 - Viens no federācijas veidošanas uzdevumiem ir izveidot instrukcijas, kā tajā iesaistīties

CLARIN

Common Language Resources and Technology Infrastructure

Paldies par uzmanību!
